

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

PRÁVO PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ II. procesní instituty

© Radovan Dávid, 2018

LITERATURA

■ MONOGRAFIE

Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.: Rodinné právo. Praha: C. H. Beck, 2015;
Svoboda, K. a kol.: Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář. Praha: C. H. Beck, 2015;
Voňková, J., Huňková, M.: Domácí násilí z pohledu žen. Praha: Profem, 2004;
Marvánová-Vargová, B. Pokorná, D., Toufarová, M.: Partnerské násilí. Linde, 2009;
Špeciánová, Š.: Ochrana týraného a zneužívaného dítěte. Praha: Linde, 2003;
Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J.: Podoby násilí v rodině. Praha: Vyšehrad, 2000.

■ STUDIE

Králíčková, Z.: Občanskoprávní aspekty domácího násilí de lege ferenda. Bulletin advokacie, 2003, č. 8, s. 84 - 89; Civilněprávní postih domácího násilí - utopie, nebo efektivní budoucí právní úprava? Právo a rodina, 2004, č. 12, s. 7 - 10; Civilněprávní postih domácího násilí - úvahy de lege ferenda (zejména nad sněmovním tiskem č. 828). Acta iuridica olomucensis. Vol. 1, 2005, s. 50 - 53;
Králíčková, Z. Dávid, R.: Rodinné bydlení a domácí násilí. Právní fórum, 2008, s. 429 - 436;
Radvanová, S.: Zdravé rodinné prostředí - jak pro koho. Acta iuridica olomucensis. Vol. 1, 2005, s. 47 - 49;
Melicharová, D.: Dítě jako svědek a oběť domácího násilí. Ibid., s. 62 - 65

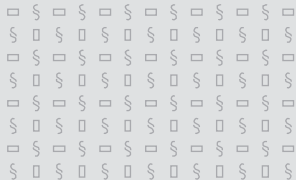
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Předběžná opatření

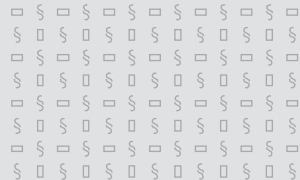
Civilní proces

- Je upraven občanským právem procesním
- Jde o postup soudu, účastníků a dalších subjektů při poskytování ochrany subjektivním právům a právem chráněným zájmům vyplývajícím z předpisů práva občanského, obchodního, rodinného a pracovního
- Jeho účelem tak je ochrana práv a právem chráněných zájmů

Civilní proces a domácí násilí

- Civilní proces poskytuje ochranu při akutním ohrožení domácím násilím
- Jeho cílem je nejen chránit osobu negativně dotčenou domácím násilím, ale rovněž umožnit jí skutečné vyřešení problému spojeného se skutečností společného soužití
- Cílem právní úpravy vykázaní policejním orgánem je „pouze“ ochrana před akutním ohrožením domácím násilím

Civilní proces a domácí násilí

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
 - Zejména § 74 a násl. - předběžná opatření
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
 - Zejména § 400 až 414 - předběžná opatření
 - Zejména § 492 až 496 - výkon rozhodnutí

Předběžná opatření

- Spadají pod tzv. činnost soudu před zahájením řízení
- Dle § 74 OSŘ - Před zahájením řízení může předseda senátu nařídit předběžné opatření, je-li třeba, aby zatímně byly upraveny poměry účastníků, nebo je-li obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen.
- Jedná se o dočasné, nikoliv konečné řešení

Demonstrativní výčet předběžných opatření

- § 76 OSŘ demonstrativně uvádí, že předběžným opatřením může být účastníku uloženo zejména, aby
 - platil výživné v nezbytné míře
 - poskytl alespoň část pracovní odměny, jde-li o trvání pracovního poměru a navrhovatel ze závažných důvodů nepracuje
 - složil peněžitou částku nebo věc do úschovy u soudu
 - nenakládal s určitými věcmi nebo právy
 - něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel.

Předběžné opatření dle § 400 a násl. ZZŘS

- Návrh na nařízení předběžného opatření
 - Vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.
- Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby
 - opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
 - nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
 - se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
 - se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

Příslušnost soudu

- Věcná příslušnost upravena v ustanovení § 3 ZZŘS
 - Pro řízení v prvním stupni jsou příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.
- Místní příslušnost upravena v ustanovení § 4 a 400 ZZŘS
 - K rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.
 - Uplatní se jako výlučná místní příslušnost
 - Neuplatní se ustanovení § 84 a násl. OSŘ

Návrh na nařízení předběžného opatření

- Zásada dispoziční x zásada oficiality
- § 401 ZZŘS
 - Předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí je možné vydat jen na návrh.

Návrh na nařízení předběžného opatření

■ § 402 ZZŘS

- Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat těž vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.
- Další náležitosti vyplývají z § 75 a § 42 odst. 4 OSŘ

Jistota

- § 75b odst. 1 OSŘ k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, stanoví povinnost složit nejpozději ve stejný den, kdy byl u soudu podán návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu ve výši 10 000 Kč a ve věcech týkajících se vztahů mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti ve výši 50 000 Kč.
- § 12 odst. 3 ZZŘS
 - Složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, se nevyžaduje, jde-li o předběžné opatření, které může soud nařídit i bez návrhu, ve věci ochrany proti domácímú násilí nebo ve věci výživného.

Nedostatky návrhu

■ § 402 odst. 2 ZZŘS

- Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout, soud vyzve navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho o důsledcích nevyhovění této výzvě.
- Nedojde-li soudu doplnění návrhu ve lhůtě pro rozhodnutí nebo není-li možné navrhovatele vhodným způsobem ve lhůtě pro rozhodnutí vyzvat k doplnění návrhu, soud návrh odmítne.
- Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

Nařízení předběžného opatření

- Předběžné opatření se nařizuje dle § 75c OSŘ tehdy,
 - jestliže bude prokázáno, že je třeba, aby byly zatímně upraveny poměry účastníků, nebo že je tu obava, že by výkon soudního rozhodnutí byl ohrožen, a jestliže budou alespoň osvědčeny skutečnosti, které jsou rozhodující pro uložení povinnosti předběžným opatřením,
 - jsou-li splněny podmínky uvedené ve zvláštním předpise
- § 404 ZZŘS
 - návrhu rozhodne soud do 48 hodin bez jednání.

Nařízení předběžného opatření

- Soud rozhoduje bez nařízení jednání
- Soud rozhoduje usnesením
- Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby
 - a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,
 - b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,
 - c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo
 - d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.
- Proti usnesení je přípustné odvolání.

Vyhlášení a doručování

■ § 76c OSŘ

- Vyžadují-li to okolnosti případu nebo je-li tu nebezpečí z prodlení, předseda senátu usnesení o předběžném opatření podle § 76, o němž rozhodl bezodkladně, ihned vyhlásí účastníku, kterému ukládá povinnost, popřípadě též někomu jinému než účastníku řízení, byla-li mu předběžným opatřením uložena povinnost; ukazuje-li se to potřebné, přistoupí k vyhlášení usnesení na místě samém.

Vyhlášení a doručování

- Usnesení o nařízení předběžného opatření dle § 76b OSŘ se účastníkům doručí nejdříve při provádění výkonu rozhodnutí
- Byl-li návrh zamítnut, usnesení se doručuje pouze návrhovateli

Vykonatelnost

- § 407 ZZŘS
 - Rozhodnutí podle § 405 je vykonatelné vydáním.

Trvání předběžného opatření

■ § 408 ZZŘS

- Předběžné opatření podle § 405 trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti.
- Předcházel-li rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření vykázání podle jiného právního předpisu, a neuplynula-li před nabytím vykonatelnosti předběžného opatření lhůta stanovená v jiném právním předpise pro trvání vykázání, prodlužuje se doba trvání předběžného opatření o tu dobu, jež do vykonatelnosti předběžného opatření neuplynula.

Prodloužení doby trvání předběžného opatření

■ § 410 a násl. ZZŘS

- Navrhovatel může před uplynutím doby uvedené v § 408 podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 405.
- Podáním návrhu se prodlužuje doba trvání předběžného opatření podle § 405 do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne.
- K rozhodnutí o návrhu podle § 410 soud zpravidla nařídí jednání.
- Při rozhodování o návrhu soud vezme v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele, majetkové či jiné poměry účastníků, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření, a další rozhodné okolnosti včetně dalších probíhajících řízení mezi účastníky.

Prodloužení doby trvání předběžného opatření

- O návrhu na prodloužení doby trvání soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání.
- Soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou. Pokud návrhovač neprokáže své majetkové či jiné poměry, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, může soud prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen z důvodů zvláštního zřetele hodných.
- Předběžné opatření podle § 405 zanikne nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti.

Zánik předběžného opatření

- Předběžné opatření dle § 77 OSŘ zaniká, jestliže
 - návrhovatel nepodal v zákonné lhůtě nebo ve lhůtě soudem určené návrh na zahájení řízení
 - nebylo návrhu ve věci samé vyhověno
 - bylo návrhu ve věci samé vyhověno a uplynulo patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci
 - uplynula určená doba, po kterou mělo trvat.

Náhrada škody

■ § 77a OSŘ

- Zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu každému, komu předběžným opatřením vznikla. Této odpovědnosti se navrhovatel nemůže zprostit, ledaže by ke škodě nebo k jiné újmě došlo i jinak.
- Žalobu na náhradu škody nebo jiné újmy podle odstavce 1 je třeba podat nejpozději do 6 měsíců ode dne, kdy předběžné opatření zaniklo
- Příslušným k projednání žaloby a k rozhodnutí o ní je soud, který v prvním stupni rozhodoval o předběžném opatření.

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Výkon rozhodnutí

Vykonávací řízení

- Účelem vykonávacího řízení je vymožení dobrovolně nesplněné povinnosti i proti vůli povinného subjektu
- Faktická realizace práva

- Rozeznáváme
 - Vykonávací řízení dle části šesté OSŘ
 - Exekuční řízení dle zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu

Výkon rozhodnutí o nařízení předběžného opatření dle 405 ZZŘS

- Upraven v ustanovení § 492 až 496 ZZŘS
- Jedna ze dvou výjimek, kdy se v rámci výkonu rozhodnutí užije zásada oficiality, nikoliv zásada dispoziční
- Příslušnost - § 492 ZZŘS
 - Rozhodl-li soud podle § 405, výkon rozhodnutí zajistí bezodkladně vždy soud prvního stupně.

Provedení výkonu

■ § 493 ZZŘS

- Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat.
- Soud zároveň poskytne povinnému příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní cennosti a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání rozhodnutí podle § 405 pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně věci nezbytné z jiného vážného důvodu.
- Není-li povinný při výkonu rozhodnutí přítomen, poskytne mu soud na jeho žádost během doby trvání rozhodnutí podle § 405 příležitost, aby si ze společného obydlí vyzvedl věci uvedené v § 493.

Ochrana povinného

- Při provedení výkonu rozhodnutí soud povinného rovněž vyzve, aby soudu sdělil adresu, na kterou mu bude možné po dobu trvání rozhodnutí podle § 405 doručovat písemnosti s tímto rozhodnutím souvisící, nebo aby si zvolil zástupce pro doručování písemností, a upozorní ho, že písemnosti mu budou doručovány uložením u soudu podle jiného právního předpisu, pokud výzvě nevyhoví.

Nesplnění povinností

- Poruší-li povinný po provedení výkonu rozhodnutí povinnost nevstupovat do společného obydlí a nezdržovat se v něm, soud kdykoliv a bezodkladně na návrh oprávněného provede opětovný výkon rozhodnutí vykázáním povinného ze společného obydlí.
- Poruší-li povinný povinnost nevstupovat do bezprostředního okolí společného obydlí nebo oprávněného a nezdržovat se v něm, nebo povinnost zdržet se setkávání s oprávněným, anebo zdržet se nežádoucího sledování a obtěžování oprávněného jakýmikoli způsoby, soud nařídí na návrh oprávněného výkon rozhodnutí podle § 351 OSŘ
 - Ukládání pokut - první až do výše 100 000,- Kč, další neomezeně